

ich er tegen 21).
al Dominees en an-
getrokken voelen.
aan. Maar niettemin
treurenswaardig 22).
enen nooit hun hou-
groote zonde tegen
kerk 23).
beëindigt Dr A. zijn
middellijk in: „de
veroorzaakt is door
ienden. Deze voor-
kelijkheid. Als toch
e K.O., als zij niet
gaderd had, als zij
nelijk had, als zij
en van de beschul-
de rapporten van
missie — heeft Dr
naar Amerika, ter-
nkende — voor
geschieden, dan
veroorzaakt. De
vanom de politiek
in Prof. A. is ver-
zijn op de Synode
de bank der be-
tafel, de heeren
ijk aan het Ameri-
n waarom Prof. S.
de-bespreking deel
publiek opzettelijk
ook van Prof. G.)
Buitendien is het
geweigerd heeft.
gen deelgenomen.
et aan de bespre-
de hij aan die be-
e redenen, die hij
arom deelt Prof.
ng geven? Welnu,
eschuldiging. Laat
et Prof. S. „uitzag
te veroorzaken“
of. S. niet als een
e waarheid is, dat
2), dat de Synode
door haar hande-
a om dat te voor-
n te bewaren. Dit
da-suggestie is la
i conflict te ver-
toen de Synode
laar leif is toch
ct veroorzaakte,
t de voeten trad,
actijk ging bren-
die ze vertegen-
aanvulde, die de
hoe langer hoe
ks zells over de
e aan haar K.O.
kerkelijken weg,
egenwoordig vol-
men deze tirade
ut weg, waarop
telijk bedrog of
r, dat de Synode
besluit, eerst een
n de kerken gaf
sche inhoud? Hij
meer, dat de Sy-
Gravonima een
at aandikte? Hij
er, dat, naar Sy-
waarde had dan
n om te verstaan
telijke herhaling
t, bij geval niet
zoo geleinterpre-
s, de leden con-
oele papieren en
et haar interpre-
stemming is? Hij
te te doen hebben
over 1905 door
let gericht tegen
in ook bezwaren
Kuyperiaansche
aan de kerken
geval niet meer,
er heeft gehad
aan zijn lezers
oen voorkomen,
05 als zoodanig.
t 1905 van 1905.
et water van de
destichtend, om-
e haar bestond,
e. Méer niet.
Synodale onder-
holland alles af.
node. Maar zij
verklaarde haar
t Prof. S. moest
e enige weenen
open geweest is.
orn op het bu-
opvoeding, het
erd was onmid-
Dat in Kampen
veer in Kampen

opdook moest gearresteerd worden. Wist de Synode dat niet en Prof. A. ook niet? Kom, kom, de heeren moeten niet als zoo onwetend poseeren! Wisten de heeren ook niet, dat we bezet gebied zijn geweest en dat we een loerende Gestapo hadden, overal. En dat het niet ongevaarlijk was voor Prof. S. zijn dwingende redenen om niet aanwezig te kunnen zijn, bekend te maken? En ook dat het verrad overal loerde, ook in de Geref. kringen? En dat de meest mogelijke voorzichtigheid dwingende eisch was? Wel verbaasd, in wat voor een klimaat leefden die heeren dan toch? Wisten de heeren ook niet, dat als een broeder-in-den-Heere verklaart: ik heb dwingende redenen om niet te komen, dat men dat, in zulk een tijd nog wel, eenvoudig te sanvaarden heeft, en dus niets verder vragen moet? Dit is van Prof. A. weer dezelfde vervloekte suggestie, waarmee ook de Synode den geest van ons Geref. volk ten aanzien van de goede trouw van Prof. S. vergiftigd heeft. Dezelfde Synode, die zoo-maar klaar is om den landverrader Dr H. H. Kuyper eerherstel te geven, heeft op den onder- duiker Schilder, die in principiële verzet pal stond, met haar verdachtmakingen van het alloo van Prof. A. tegen- over het Amerikaansche Geref. publiek, dag aan dag gejaagd. Maar, zal misschien Prof. A. zeggen: Dr Rutgers heeft toch maar als Deputaat bij de hoogte Overheid in „een conferentie“ van Prof. Nelis de inlichting ontvan- gen, dat Prof. S. door de Gestapo niet werd gezocht. Wel, wel! Gelooft Prof. A. een Gestapo-individueel zoo maar op zijn woord? Heeft hij nooit gehoord, dat de Gestapo- divuls en dienaren van den Satan en vijanden van den Heere Christus en zijn kerk elk middel om ismand, die ze zochten „boven water“ te krijgen, aangrepen — ook de leugen: hij wordt door ons niet gezocht? Maar wist Prof. A. niet, dat Prof. S., met gevaar voor zijn eigen leven, getracht heeft van dien Gestapo-beul Prof. Nelis, de zekerheid te krijgen, dat hij zich vrij kon bewegen? En dat hij op dezelfde dag, dat hij die zekerheid had ontvangen, per koerier aan de Synode in Utrecht be- richt gezonden heeft, dat er in zijn omstandigheden plot- seling een zoodanige verandering was opgetreden, dat hij een deputatie van de Synode ontvangen kon? Hoe- wel het niet ongevaarlijk was — want wie vertrouwt de Gestapo? — heeft hij het toch gewaagd. Dat was in Juli vorig jaar. Vandaar dat hij toen weer publiek ging optreden. Waarover men ook alweer allerlei verdacht- makingen heeft gelanceerd.

Waarom zegt Prof. A. het dan, weer zoo, dat men in Amerika zal moeten zeggen: S. maakt ruzie en hij blijft achter de schermen? Maar ja, als het tegen Prof. S. gaat schijnt het doel alle middelen te heiligen.

21) Zoo, Schilder bracht de kerken in beroering. Prettig om er een zondebok op na te kunnen houden. Mannen broeders, stapel maar op. Er kan nog méér bij. Hij ging wel den kerkelijken weg, den ouden, beproefden, historisch-kerkelijken weg en dat noemt men tegenwoordig *beroering*. Maar de beroerder Israëls is niet hij, die den kerkelijken weg gaat, maar die hem verliet, de Synode.

22) Zeer melodramatisch! Aan onbegrijpelijk — pardon bijna onbegrijpelijk — geduld gesproken! Een bliksem- proces, een ijf-tempo, zooals dat in concentratie-kam- pen bestaat! Een bliksem-proces, zooals de kerkelijke wereld er misschien nog ooit een had gezien. Maar ja, de heeren hadden haast, want de oorlog liep ten einde en de pers zou dus weer vrij worden, terwijl het Duitsch-synodale-persorgaan de „Heraut“ dan wel verdwijnen zou.

23) Prof. A. moet in Juni 1945 niet zoo onvolledig zijn. Want hij had er bij moeten zeggen, en de Synode heeft Prof. S. toen in allerijf afgezet.

24) Formeele kerkelijke revolutie! In de dagen der Doeleante noemden de vaders van dit hun Synodalistisch nageslacht zoiets: *reformatie* en hun tegenstanders noemden die reformatie, *revolutie*. Deze vaders zouden vandaag van hun ontsaarde zonen, die van revolutie spreken, zeggen: tout comme chez nous. Laat Prof. A. er nog eens een brief naar Amerika overheen schrijven en de waarheid vertellen, dat, toen de revisie-Synode van Utrecht niet alleen de Gravanima, maar ook de bemiddelings-voorstellen heeft afgewezen, daarmee de zaak van de revisie haar eindpunt had bereikt en er dus voor de bezwaarden geen andere weg meer overbleef dan zich vrij te maken van die zondige besluiten en dat den reformatie heel.

25) Dit is niet waar Prof. A. Ze zetten eenvoudig de plaatselijke kerk historisch voort door vrijmaking en wederkeer. Anders niet.

26) Ja, en daarvoor draagt de Synode en die haar rege- deren de schuld. Of hebben de bezwaarden soms om behandeling der leersgeschillen gevraagd? Nóóit. Of eenige kerkelijke vergadering? Niet een! Was er eenige aan- klacht tegen iemand? Néén. Heeft men de Synode niet gesmeekt te wachten tot na den oorlog? Ja. Was er dus eenige acute noodzaak om ze toch te behandelen? Geen enkele. Toch deed de Synode het. Wat klaagt Prof. A. dan over de gevolgen, die hij zelf mede heeft veroor- zaakt?

Maar de Synode móest ze wel behandelen. Het was de eenige manier om de aandacht van haar ontrouw in getuigen en besluiten ten aanzien van handelingen en eischen der bezettende nationaal-socialistische macht al te leiden. Denk maar aan de Synodale getuigenissen. Denk maar o.a. aan het besluit ten aanzien van den ar- beids-dienst.

27) Methode Hepp. Schilder, haast je rep je, in Amerika zwart maken, zooals dat geschiedde voor hij zijn reis naar Amerika ondernam. En: zoo zouden de dingen in werkelijkheid zijn? Hoe durft Prof. A. het bestaan, zoi- ets, dat met de feiten apart in strijd is, zwart op wit te zetten. De heele werkelijkheid is verwrongen en ten- dentieus voorgesteld.

28) Helaas, Dr Beets had beter gedaan met zijn vriend- lijksbetoon even te wachten tot hij uit Holland van andere zijde ook inlichtingen ontvangen had. Het geeft niet. Want ook in Amerika zal blijken, dat de waarheid sneller loopt dan de leugen. Let maar eens op.

29) Wat is dat voor een onzuivere tegenstelling: ood en geest etc. tegenover Kuyperiaansche theologie? De werkelijkheid is, dat S. récht gevraagd heeft voor de theologie der afscheiding, welke door den leerdwang der

Synode is uitgebannen. Zooals de Synode Dr H. H. Kuy- per posthume eerherstel gaf, heeft zij Lindeboom e. s. posthume afgezet.

30) Dat argument van de-zich-in-hun-graf-omkeerende- vaderen is het meest geduldige. En niemand kan de waar- heid controleren. Alleen maar: niet de vaderen be- slissen, maar de Schrift en de belijdenis.

31) Onlangs is nog uit de doeken gedaan hoe het met dat besluit van de Synode van 1837 zit.

32) Wil Prof. A. eens vertellen in welke opzichten Prof. S. 1905 verdedigde tegen de Christelijk Gereformeerde?

33) Wat zou dat? Het is beter zich van een dwaling te bekeeren, dan er in te volharden. Maar is het zoo ge- zegd, als Prof. A. doet, wel juist? Misschien wil hij nog wel eens zoo vriendelijk zijn en den gerichtmakenden brief van Prof. S. voorjaar '44 aan de kerken gezonden, na sluiting van de later toch weer niet gesloten Synode in Dec. '43, overlezen.

34) Ja, zeker betreurenswaard. Maar wéé de Synode door welke deze ergebnis gekomen is.

35) Moge Prof. A. dit goed bedenken: de oppositie is gekomen van de Synode: zij verbrak den vrede van 1905. Die houding is nooit te verontschuldigen en een groote zonde tegen God en den hemelschen Koning, nog wel in een tijd, waarin de wereld het woord der Kerk noodig heeft als brood. Geve de almachtige God terugkeer. R'dam.

KERKELIJK LEVEN

Een nieuwe uitsprakenreeks der „Synode“. (III).

We gaan naar nr 10:

10. dat zoowel de uitspraken van 1905 als die van 1942 hieraan vast houden dat niet alle gedoopte kinderen wedergeboren zijn en de zaligheid be- erven, waarom ook elke beschuldiging als zou de Synode dit leeren of dit bedoelen als onwaar moet worden afgewezen.

Ook dit troost alleen die bezwaarden die niet na- denken. Het woord „gedoopt“ heeft immers ook hier weer dien dubbelzinnigen klank, dien we hierboven in het woord „doop“ beluisterden. „Gedoopt“ beteekent den eenen keer: werkelijk gedoopt, den volgenden keer: alleen maar met water besprengd. „Niet alle gedoopte kinderen ZIJN wedergeboren“, dat beteekent in den mond der „synode“, dus zooveel als: „niet alle met water besprengde kinderen ZIJN wedergeboren. Maar dat wisten we al lang. Doch de (volgens de „synode“) werkelijk gedoopten, die ZIJN volgens haar reeds wedergeboren, — al weet geen mensch ooit hier op aarde ook maar één geval te noemen. Wat arm, dat zich verweren tegen „beschuldigingen“, die niemand met gezonde zinnen ooit uitsprak. En vooral, dat spelen met woorden. Liet men dat maar na. Dan zou het blijken: men leert hier *inderdaad*: de (echt) gedoopten zijn alle wedergeboren.

Nu nr 11:

11. dat de Synode de gedachte verre van zich werpt als zou de doop bij elken doopeling de aanwezigheid van inwendige genade vaststellen, daar alleen voor de geloovigen geldt wat onze Ned. Geloofsbelijdenis in art. 33 zegt: „want het zijn zichtbare waartekenen en zegelen van een inwendige en onzienlijke zaak, door middel waarvan God in ons werkt door de kracht des Heiligen Geestes“.

Hier zit de kneep natuurlijk in het woord VAST- STELLEN. Er moest staan: ONDERSTELLEN. Want daár loopt het gesprek over. En nog een ander woord moest er eigenlijk staan, n.l.: BEZEGELEN. Men heeft immers aan den toenmaligen cand. H. J. Schilder officieel ver- klaard: *de sacramenten waarlijk sacramenten zijn, dan VERZEGELEN* ze de inwendige aanwezige genade. Maar men ontduikt hierboven weer zijn eigen kwesties. Dat wil zeggen: men laat buiten blijven wie men op bespottelijken grond uitwierp, durf nog tegen hen hooge woorden spreken, hen „uitgetreden“ noemen, en zoo, tegen hen waarschuwen als tegen scheurmakers, en tegelijk gaat men schijnbewegingen uitvoeren, als hierboven signaleerd (niet meer praten over „onder- stellen“, of „bezegelen“, maar over „vaststellen“, waar geen mensch het over had. Het volk is geduldig. En het vergeet gauw.

Bedenkt men wat we hierboven zeiden over de dubbel- zinnige uitdrukking „doop“ (den eenen keer: werkelijk gedoopt, den anderen: alleen-met-water-besprengd), dan moeten we het synodale gevoelens zoo omschrijven:

a) bij den werkelijk gedoopte (bij wien inwendige genade aanwezig was) heeft de doop de inwendige ge- nade *verzegeld*, en dus nog een beetje meer gedaan dan alleen maar haar „constateeren“;

b) bij den anderen „gedoopte“, die feitelijk alleen maar met water getouchéerd was, doch niet een werkelijk sacrament ontvangen heeft, heeft wezenlijke doop eigenlijk niet eens plaats gehad. De waterhande- ling, die er wél was, die constateerde niets meer dan een versterkt aanbod. Een aanbod met te sterke „kleem“.

Als dus de „synode“ ons komt verzekeren: „niet bij ELKEN doopeling“ stelt de doop de aanwezigheid van „inwendige genade“ vast, dan zouden wij antwoorden: spaar u de moeite: o.i. stelt hij bij GEEN ENKELEN doopeling die genade vast. En wat het onderstellen (van het geloof) betreft, Maresius zegt ervan, in zijn be- spreking, blz. 492, van art. 33, dat de sacramenten bij volwassene geloof onderstellen (praesupponunt). Waarvoor? Voor het effect. Een bril, aldus Maresius, werkt alleen bij zienden, niet bij blinden. Kleeren ver- warmen alleen een levend lichaam, geen lijk. Zoo werkt God in de „zienden“, in de „levenden“ door middel van de sacramenten. Dat werken, waardoor teeken en be- teekende zaak elkaar ontmoeten, dat werken dus, onder- stelt geloof. Maar de *bediening* der sacramenten

zegt niet, vaststellenderwijs, dat de ontvanger niet blind is, geen „lijk“ is. Alleen maar, dat hem de beloften toekomen. Ze zijn in het hoorbare woord hem gegeven, aan hem geadresseerd. De sacramenten komen nu ook aan andere zintuigen dan alleen aan het gehoor die belofte-inhouden betekenen en verzegelen. Aan het gezicht al.

We leggen uitspraak nr 11 dus terzijde. Maar vóór het afscheid herinneren we eraan: lees haar goed, dan blijkt dat de „synode“ TWEEERLEI DOOP LEERT.

Nu is nr 12 aan de beurt:

12. dat naar het oordeel der Synode de doop, die be- diend is aan hen, die later in ongelooft het sacrament verwerpen nimmer als schijndoop mag worden aangemerkt, omdat de doop op Gods souverein bevel in Christus' kerk bediend, nimmer ledig en ijdel kan zijn. Dit kan ik alleen dan rijmen met hetgeen aan den toenmaligen cand. H. J. Schilder officieel is bekend ge- maakt als het gevoelen der synode, indien ik op het woord „aangemerkt“ den vollen nadruk leg. Tegenover hem is gezegd: zijn het echt sacramenten, dan verzege- len ze inwendige aanwezige genade. Daaruit moet vol- gen, dat in werkelijkheid een doop geen echte doop IS, waar die genade ontbreekt. Maar ja, we zeiden reeds: men wéét nooit zeker, dat de inwendige genade aan- wezig is. Men kan dus niet zeggen: we kunnen in het ééne geval den doop als echten doop AANMERKEN, in het andere geval niet.

Zoo „verklaard“, kan men wat hier staat zoo onge- veer samenvoegen met hetgeen aan dien candidaat van destijds gezegd is. Maar dan is de redeneering wel zeer onduidelijk, en weder voorbijgaand aan het lijne punt in kwestie. Zoolang niet openlijk excuus is aangeboden voor hetgeen in de „procedure“-H. J. Schilder gebeurd is, en niet openlijk is gedesavouéerd wat de uit-werp- commissie heeft bestaan, houden we als ernstige men- schen de „synode“ aan haar woorden. Ze heeft dit alles in de krant laten zetten, en heeft het af en toe over „volledig eerherstel“. Zoolang dit ontbreekt, nemen we aan, dat ze blijft bij haar meening. Dat overkomt anderen ook. We houden dus vol: op haar standpunt IS een water-sprenging zonder „inwendige aanwezige genade“ metterdaad een SCHIJNDOOP. — En waarom springt men nu heen over het begrip van „vullen en niet-vullen doop“? Dat was toch óók een heel opzettelijke en op- vallende liguur in Toelichting, Praeadvies, en in de debatten, die de bezwaarschriften terzijde moesten stellen? Waar blijft de ernst?

Hier is nr 13:

13. dat in de uitspraken van 1905 en 1942 allerminst ligt opgesloten, dat elke gedoopte zichzelf voor wedergeboren mag houden, maar juist integendeel deze leerbesluiten met nadruk de noodzakelijkheid hebben uitgesproken, dat een ieder zichzelf ernstig heelt te onderzoeken of hij wel is waarvoor de kerk hem houdt.

Duidelijk is het niet. „Krachtens de belofte“, zoo staat er, moet „men“ het zaad des verbonds houden voor wedergeboren is dat woord „krachtens de BE- LOFTIE“ méénens, moet dan de heele kerk, op die be- lofte vertrouwend, de gedoopte voor wedergeboren houden, doch de gedoopte zelf niet? Moet hij die belofte dan maar naast zich neerleggen? Het moest ook ge- beuren volgens onze BELIDENIS, naar het heette. Moet heel de kerk die belijdenis laten gelden, doch alleen de gedoopte zelf niet? Geldt de belofte ieder ander, behalve hem tot wien ze gezegd is? Waar draaien we hier toch naar toe? Zeker, we accepteren, dat (ook) de gedoopte met dat „voor wedergeboren houden“ (van zichzelf) dient op te houden volgens 1905—1942, wanneer het tegendeel hem BLIJKT. Maar eerder niet. Anders zou én belofte én belijdenis haar kracht verliezen zoodra de orienteering van ieder voor zichzelf begint. Het afge- wezen gevoelens ligt dus wel degelijk opgesloten in 1905—42.

Vervolgen we met nr 14:

14. dat de beslissing van 1905 geen „compromis- formule“ genoemd mag worden in dezen zin, dat zij verschillende met elkaar strijdende deelen zou bevat- ten, of het eens kerklid zich met dit en een ander zich met dat stuk der formule kan vereenigen, zonder de geheele uitspraak te aanvaarden, doch zoo, dat de onderscheidene nuances elkaar in deze uitspraak, en dan in haar geheel, gevonden hebben, en zij dus het vredespaas is dat allen bevredigde en waaraan allen zich gebonden wisten.

Maar dat is al te bizar. Er zijn wel degelijk tegen- strijdigheden in 1905. B.v. houden voor reeds wederge- boren, en dit krachtens de BELOFTIE, d.w.z. krachtens Gods SPREKEN, en toch óók zeggen: we hebben uit Gods SPREKEN geen enkele zekerheid of het bij de uitverkorenen gebeurt vóór, onder of na den doop. Dankbaar noteeren we intusschen, dat ook volgens deze jongste synodale redeneering in bepaalde zin toch wel 1905 *compromis-formule* geweest is. Als zoodanig haar ziende, konden we in vroeger jaren ook afwijzen allerlei tegen haar ingebrachte redeneering. Dat nam echter een einde, toen men ging „binden“. Feit blijft, dat candi- daten die tegen dat ééne onderdeel bezwaar hadden, deswege wegezonnen zijn, ook al beriepen zij zich op het andere. Het détail blijft dus binden.

Verder nr 15:

15. dat op de basis van deze uitspraak beide voorstel- lingen mogelijk zijn waarvan de ééne meer den na- druk legt op het verbond in zijn betrekking tot de uitverkorenen en de ander op het verbond in zijn relatie tot alle kinderen der geloovigen, zonder dat een van beide betrekkingen mag losgelaten of ook maar verwaarloosd worden.

Dit interesseert ons niet meer. Verbonds-beschouwin- gen zijn geen zaken voor de kerk. Ze zijn ook niet in geding; en voorzover ze de bekende formule metter- daad raken, geldt dit „raken“ eveneens de sacramen- ten de kerk-theorie. We hebben evenwel concreet te doen met een stel bindende formules van 1942. Daaraan binden we ons NIET. Moesten we bij elke formule vragen naar de achtergronden, naar de theorieën, waaruit ze kunnen opkomen, wel, dan hadden we werk tot ik weet niet hoe lang. Denk maar eens aan de